

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

พระราชอาณาจักรไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบการปกครอง และการเมืองที่แตกต่างกับสปป.

ลาว

พระราชอาณาจักรไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย คือมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐ ซึ่งมีหลายพรรคการเมือง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งต้องได้รับการเลือกจากประชาชนโดยผ่านการสมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนด้านการบริหารมีรัฐบาล มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล

การออกกฎหมายต้องผ่านสภาผู้แทนราษฎร หรือได้รับความยินยอมจากตัวแทนของประชาชน ส่วนการจัดเก็บภาษีอากรเป็นอำนาจในหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดเก็บโดยตรง

สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว เป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบการปกครอง โดยระบบประชาธิปไตยประชาชน ซึ่งมีประธานประเทศเป็นประมุขรัฐ และสปป.ลาวมีพรรคการเมืองเดียว คือพรรคประชาชนปฏิวัติลาว

อำนาจทั้งหมดมาจากประชาชน แต่ต้องผ่านตัวแทนสมาชิกสภาแห่งชาติ ซึ่งสมาชิกสภาได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนให้เป็นตัวแทน เพื่อมีบทบาทในการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี

ในการออกกฎหมายเป็นหน้าที่อำนาจนิติบัญญัติโดยภายใต้การเสนอของรัฐบาล ซึ่งสภาแห่งชาติเป็นผู้รับรอง แล้วนำเสนอต่อประธานประเทศ เป็นผู้ประกาศใช้ หรือให้สัตยาบัน ส่วนการจัดเก็บภาษีอากรเป็นอำนาจในหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดเก็บโดยตรง

ภาษีเงินได้ หมายถึง ภาษีที่เก็บจากเงินได้ของบุคคลและนิติบุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศหรือนอกประเทศ หรือได้ทำการดำเนินกิจการต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดเงินได้เกิดขึ้น โดยเงินได้เหล่านั้นอาจเกิดขึ้นในประเทศหรือนอกประเทศ ถ้าหากว่าเงินได้เหล่านั้นมิได้รับการยกเว้นภาษีแล้ว เงินได้นั้นต้องได้ถูกเรียกเก็บภาษีตามกฎหมาย

ผู้เสียภาษีเงินได้นอกจากบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดให้ ห้างหุ้นส่วนสามัญ และคณะบุคคล สมาคม ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยภาษีหนึ่งที่ต้องมีหน้าที่ในการเสียภาษีให้กับรัฐของตน หรือรัฐที่ก่อให้เกิดเงินได้เกิดขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของรัฐนั้น ๆ ในฐานะเป็นผู้อยู่อาศัยหรือได้ใช้บริการสาธารณะของรัฐนั้นด้วย

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลนี้เป็นการจัดเก็บภาษีในอัตราแบบก้าวหน้าและอัตราแบบคงที่ การจัดเก็บภาษีอัตราแบบก้าวหน้าของไทยได้กำหนดตั้งแต่ร้อยละ 5, 10, 20, 30 และ 37 ส่วนการจัดเก็บของสปป.ลาวได้กำหนดอัตราแบบก้าวหน้า สำหรับเงินได้บุคคลธรรมดาเอาไว้สองแบบด้วยกันคือ แบบที่หนึ่ง ร้อยละ 0 และร้อยละ 5 และแบบที่สอง ร้อยละ 5, 10, 15, 20 และ 25 นอกจากนั้นอัตราแบบก้าวหน้าสำหรับเงินได้นิติบุคคลก็ได้กำหนดตั้งแต่ ร้อยละ 5, 10, 15, 20, 25, 30 และ 35 ส่วนอัตราแบบคงที่ของเงินได้นิติบุคคลของไทยกำหนดร้อยละ 30 สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลทั่วไป ร้อยละ 10 สำหรับกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการเฉพาะกิจ, ร้อยละ 15 สำหรับกำไรสุทธิที่ไม่เกิน 300 ล้านบาท และบริษัทที่ได้นำหลักทรัพย์ไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิสำหรับบริษัทที่ได้นำหลักทรัพย์ไปจดทะเบียนตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนอัตราคงที่ของเงินได้ของสปป.ลาวกำหนดร้อยละ 35 ของนิติบุคคลทั่วไป อัตราร้อยละ 5 สำหรับเงินได้จากสิทธิ ร้อยละ 10 เงินได้จากเงินปันผลและกำไรของสมาคมหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล และร้อยละ 15 ของเงินได้จากทุนสังหาริมทรัพย์

สำหรับวิธีการจัดเก็บของประเทศไทย กฎหมายได้กำหนดให้ประเภทของการจัดเก็บเงินได้บุคคลธรรมดาเอาไว้ในมาตรา 40 และเงินได้นิติบุคคลในมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร ส่วนการจัดเก็บของสปป.ลาวได้กำหนดการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเอาไว้ในมาตรา 54 และเงินได้นิติบุคคลในมาตรา 30 ของกฎหมายว่าด้วยส่วยสาอากร

ในกฎหมายได้กำหนดวิธีการคำนวณภาษีแต่ละประเภทการยื่นแบบแสดงรายการ พร้อมทั้งระยะเวลาของการเสียภาษีเอาไว้ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้กับผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล พร้อมทั้งมีการยกตัวอย่างของการคำนวณภาษี ตลอดจนการหักภาษี ณ ที่จ่าย สำหรับเงินได้แต่ละประเภทเอาไว้ แต่บางประเภทก็ไม่มีหัก ณ ที่จ่ายโดยเฉพาะเงินได้ของสปป.ลาว

ในการคำนวณก่อนการเสียภาษีกฎหมายได้อนุญาตให้มีการนำรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีที่เห็นว่าเป็นความจำเป็นในรายจ่ายเหล่านั้น สามารถนำมาหักออกเป็นค่าใช้จ่ายได้ซึ่งการหักค่าใช้จ่ายสามารถหักได้ตามความเป็นจริงและตามกฎหมายนอกจากหักค่าใช้จ่ายแล้วยังสามารถหักค่าลดหย่อนและเงินบริจาคได้อีกด้วย แต่สำหรับของ สปป.ลาวแล้ว ไม่มีการหักค่าใช้จ่ายหรือค่าลดหย่อนหรือเงินบริจาคประจำปีแต่อย่างใดเลยแต่จะมีการหักเงินลดหย่อนพื้นฐานจำนวนหนึ่งของบางประเภทเงินได้เท่านั้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยเปรียบเทียบกับสปป.ลาวก็เพื่อ

1. เพื่อให้ทราบถึงความหมาย ความสำคัญของภาษีเงินได้ของแต่ละประเทศ
2. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการจัดเก็บภาษีเงินได้ของแต่ละประเภทของเงินได้ที่กฎหมายได้ยกให้
เห็นโดยอิงตามกฎหมายของแต่ละประเทศ
3. เพื่อแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างเงินได้บุคคลธรรมดา กับเงินได้นิติบุคคล
4. เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างและความคล้ายกันระหว่างการจัดประเภทของภาษีอากร
บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล
5. เพื่อเป็นบทเรียนอย่างหนึ่งที่จะนำไปศึกษาและนำไปใช้ในการจัดเก็บภาษีในสปป.ลาวใน
ส่วนที่เห็นว่าเหมาะสมและสามารถปรับปรุงได้

และวัตถุประสงค์อีกอย่างหนึ่งของการศึกษาวิทยานิพนธ์ในหัวข้อนี้ ก็เนื่องจากว่าวิธีการจัดเก็บ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกันในความคล้ายกันหลายด้านโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในเรื่องของการหักค่าใช้จ่าย และหักค่าลดหย่อน ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายสปป.ลาว ยังไม่ได้กำหนด
ไว้เป็นที่แน่นอนจะมีเฉพาะในส่วนของการหักค่าใช้จ่าย แต่เป็นลักษณะการหักแบบเหมารวม ซึ่งเห็นว่าไม่
เหมาะสมกับความเป็นจริงของการครองชีพในสังคม ทำให้การจัดเก็บภาษีขัดกับหลักความเป็นธรรมและหลัก
ความยินยอมด้วย

3. ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาที่จะมุ่งค้นหาความหมาย ความสำคัญของเงินได้ตามแนวความคิดต่าง
ๆ ของนักกฎหมายภาษีและนักวิชาการที่จะวินิจฉัยต่อปัญหาตามมาตรา 30 และมาตรา 54 ของกฎหมาย
ว่าด้วยส่วยสาอากรของสปป.ลาว และมาตรา 40 และมาตรา 65 ของประมวลรัษฎากรของไทย พร้อมทั้ง
วิเคราะห์แนวความคิดของกรมสรรพากร ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ของภาษีเงินได้ โดยจะมีการรวบรวมให้
เป็นระบบแล้วเปรียบเทียบความคล้ายและความแตกต่างเพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติต่อไปในอนาคต

4. วิธีการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษาโดยวิเคราะห์จากเอกสารอันได้แก่กฎหมายหรือประมวลรัษฎากร
ระเบียบข้อบังคับ หนังสือ บทความต่าง ๆ เอกสารประกอบการประชุมและการสัมมนา และเอกสาร อื่น ๆ

ตลอดจนการศึกษาจากการสอบถามเจ้าพนักงานเพื่อหามาตรการที่เหมาะสม ในการจัดการและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ระบบภาษีเงินได้เข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามหลักการของกฎหมาย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาถึงระบบภาษีเงินได้เปรียบเทียบระหว่างไทยกับ สปป.ลาว นี้จะทำให้ทราบถึงความหมายความสำคัญของภาษีเงินได้ของแต่ละประเทศ ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้แหล่งเงินได้ ตลอดจนวิธีการจัดเก็บ การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน การกำหนดฐานภาษี และอัตราภาษี รวมทั้งการหักภาษี ณ ที่จ่ายของแต่ละประเภทภาษี ซึ่งสามารถมองเห็นได้ถึงจุดคล้ายกันและจุดที่แตกต่างกันระหว่างระบบภาษีเงินได้ของทั้งสองประเทศ พร้อมทั้งให้ทราบถึงปัญหาของการจัดระบบภาษีและมาตรการทางกฎหมายที่ได้ปฏิบัติกันมาที่เห็นว่ามีข้อเสียเพื่อที่จะนำไปแก้ไขให้เหมาะสม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสรรพากรและผู้เสียภาษีเพื่อให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมให้มากที่สุด